

Voorwoord

Efficiëntie in de landbouw is een omstreden begrip. Veel mensen in de landbouw, de agribusiness en het landbouwkundig onderzoek associëren efficiëntie met een lage kostprijs, lage emissies en zuinig grondgebruik, waardoor er meer grond overblijft voor natuur. Voor hen is efficiëntie welhaast een paradigma en een doel op zich geworden. Daar staan critici tegenover, die efficiëntie vaak associëren met vervuiling, schaalvergroting, verlies van biodiversiteit en gebrekkig dierenwelzijn. Beide opvattingen bevatten een kern van waarheid, maar hun discussies lopen vaak vast, ook doordat geen heldere definitie van efficiëntie wordt gehanteerd.

Om hier helderheid in te scheppen heeft de Raad voor Integrale Duurzame Landbouw en Voeding in 2016 besloten om een symposium te organiseren onder de titel "Efficiëntie in de landbouw van de 21e eeuw." Het symposium heeft plaatsgevonden op 9 juni 2017 in Ede. Sprekers waren wetenschappers van verschillende disciplines, deels werkzaam aan Wageningen Universiteit, deels bij andere kennisinstellingen. Het symposium werd georganiseerd door drie leden van de Raad: Wouter van der Weijden, Theo Jetten en Jan Staman, die tevens optrad als dagvoorzitter.

Aan het symposium werd deelgenomen door zo'n 80 deelnemers, onder wie wetenschappers en studenten in de werkvelden plantaardige en dierlijke productie, ecologie en economie, betrokkenen uit de agrofoodwereld, beleidsmakers en NGO's.

Het thema sluit aan bij de missie van onze onafhankelijke Raad: vanuit wetenschap en maatschappij oplossingsrichtingen aandragen die bijdragen aan een integrale aanpak van duurzame landbouw en gezonde voeding. Vraagstukken worden nog te weinig aangepakt in hun onderlinge samenhang. Deeloplossingen zijn vaak onvoldoende effectief of hebben ongewenste neveneffecten. Daardoor worden kansen op synergie gemist.

Het verslag van het symposium laat zien dat niet alle sprekers dezelfde definitie van efficiëntie hanteren, maar dat ze wel allemaal kiezen voor een bredere, meer inclusieve definitie van efficiëntie, waarin ook externe kosten en baten worden meegewogen. Ook wordt duidelijk dat efficiëntie nooit een doel op zichzelf mag zijn.

Wij hopen dat dit verslag kan bijdragen aan een paradigma-shift in onderzoek, onderwijs, bedrijfsleven en overheidsbeleid.

Graag danken we de drie rapporteurs die de basis hebben gelegd voor dit verslag: Gijs van Zandbrink, Stijn van Gils en Hilde Vaessen. Veel dank zijn we ook verschuldigd aan de Stichting Triodos Foundation voor het financieel mogelijk maken van het symposium.

december 2017

prof. dr. Edith Lammerts van Bueren,
voorzitter RIDLV